

Onderwijstijd in tijden van corona

- Door het coronavirus hebben scholen aan leerlingen in schooljaar 2019-2020 geen volledig programma kunnen aanbieden dat aan de daarvoor geldende urennorm voldoet. Met het oog op optimale ontwikkeling van leerlingen zouden eventueel opgelopen achterstanden zoveel mogelijk ingehaald moeten worden. Het is echter **niet verplicht de uitgevallen uren of dagen dit schooljaar in te halen**. Scholen hoeven in het schooljaar 2020-2021 geen onderwijstijd te compenseren voor de in het schooljaar 2019-2020 uitgevallen uren of dagen. Dit mag uiteraard wel, als dit mogelijk en in het belang van de leerling is. De Inspectie zal daarom **niet handhavend optreden** bij een tekort aan gerealiseerde onderwijstijd over het schooljaar 2019-2020
- Het uitgangspunt is om te kijken naar de effecten van uitval voor de leerling: **leerlingen moeten voldoende (onderwijs-)tijd krijgen om zich de lesstof eigen te maken. Hoeveel tijd dat is, kan verschillen per leerling.**
- Aangezien de beschikbare capaciteit hierbij randvoorwaardelijk is, kan het gevolg zijn dat leerlingen over hun gehele schoolloopbaan minder onderwijstijd krijgen dan aanvankelijk beoogd, en dat er daarom keuzes gemaakt moeten worden in het lesaanbod. Zolang voldaan wordt aan de landelijk vastgestelde leerdoelen (kerndoelen, eindtermen), kunnen leraren, in overleg met collega's en schoolleiding, dergelijke keuzes zelf maken.
- Bij het toezicht in het schooljaar 2020-2021 op onderwijstijd zal de Inspectie nadrukkelijk rekening houden met het feit dat leerlingen in verschillende mate achterstanden hebben vanwege de coronamaatregelen. Om deze redenen kan het nodig zijn dat voor de ene leerling of groep leerlingen meer onderwijstijd wordt geprogrammeerd dan volgt uit de wettelijke urennormen, terwijl voor de andere leerling of groep leerlingen juist minder uren kunnen worden geprogrammeerd dan die norm. Dergelijk **maatwerk is in het voortgezet onderwijs op grond van de wet- en regelgeving mogelijk.**
- De leerling dient in het geval van maatwerk het aangeboden programma te volgen om aan de leerplicht te voldoen. De verantwoording over maatwerk is daarom het uitgangspunt in het toezicht op onderwijstijd. De medezeggenschapsraad dient hierbij betrokken te worden en de school dient ouders/verzorgers en leerlingen hier tijdig over te informeren.

Afstandsonderwijs

- Voor het primair onderwijs, inclusief het (v)so en het sbo, geldt dat het onderwijs **in principe op school** moet plaatsvinden. Alleen onderwijs dat op school in aanwezigheid van de bevoegde leerkracht wordt verzorgd, telt in het primair onderwijs als onderwijstijd. Afstandsonderwijs voor leerlingen die niet naar school kunnen komen, is en blijft een tijdelijk alternatief.
- In verband met de verplichting zorg te dragen voor een ononderbroken ontwikkelingsproces (artikel 2, tweede lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs en equivalenten WPO en WEC) moet het bevoegd gezag een alternatief bieden (zoals afstandsonderwijs) als het niet mogelijk en toegestaan is om onderwijs fysiek op school te verzorgen.
- In het **voortgezet onderwijs is ook fysiek onderwijs het uitgangspunt**, maar is het op grond van bestaande wet- en regelgeving voor onderwijstijd mogelijk om **onder bepaalde voorwaarden een deel van de onderwijstijd met afstandsonderwijs in te vullen**.
- Afstandsonderwijs dat wordt ingezet als tijdelijk alternatief moet zowel in het po als vo voldoen aan de volgende criteria:
  - o 1. Het afstandsonderwijs wordt **gepland en uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag** van de school waar de leerling staat ingeschreven;
  - o 2. Het afstandsonderwijs wordt **uitgevoerd en verzorgd door of onder verantwoordelijkheid van een voor het desbetreffende vak bevoegde docent**, die tijdens het afstandsonderwijs kan interveniëren in het leerproces van de leerling, hem of haar kan helpen in dat leerproces en kan toezien op het niet-verzuimen van het afstandsonderwijs;
  - o 3. De **medezeggenschapsraad moet ermee hebben ingestemd** dat een deel van de regulier verzorgde onderwijstijd met afstandsonderwijs wordt ingevuld. Het bevoegd gezag moet inzichtelijk kunnen maken en kunnen verantwoorden voor welke leerlingen en welk deel van het onderwijsprogramma (mede) via afstandsonderwijs wordt verzorgd.⁸
- Als afstandsonderwijs aan deze criteria voldoet, telt het in beginsel op dezelfde manier mee voor het bepalen of er is voldaan aan de wettelijke urennormen als bij een reguliere les.
  - o NB. Het tweede criterium voor afstandsonderwijs is 'strenger' dan de algemene criteria voor onderwijstijd in het VO. Dat komt omdat bij afstandsonderwijs wordt gedacht aan reguliere 'vaklessen' (bijvoorbeeld Engels of natuurkunde), die niet fysiek op school maar op afstand worden gegeven. In dat geval ligt het, net als bij fysieke lessen, voor de hand dat deze les wordt verzorgd onder verantwoordelijkheid van een *voor dát vak* (bijv. Engels of natuurkunde) bevoegde docent. Onder 'onderwijstijd' kunnen echter ook andere onderwijsactiviteiten vallen dan zo'n vakles, waarbij de iets lichtere algemene bepaling voldoende voorwaarden biedt. Deze aanscherping is in het servicedocument terecht gekomen mede naar aanleiding van een Schriftelijk Overleg met de Tweede Kamer (december 2019) waarin hierop werd aangedrongen.
- Wanneer een leerling op medische indicatie vanwege risico op coronabesmetting niet fysiek naar school kan komen, en de school biedt als **alternatief een afstandsonderwijsprogramma, moet de leerling dat programma daadwerkelijk volgen om aan de leerplicht te voldoen**.
- De keuze voor **afstandsonderwijs is echter nadrukkelijk de professionele keuze** van de school, het kan dan ook niet door individuele ouders/verzorgers worden afgedwongen. Het spreekt voor zich dat scholen niet aan het onmogelijke worden gehouden.

Afwegingskader besluitvorming 1,5 meter afstand tussen leerlingen in voortgezet onderwijs

OMT: epidemiologisch beeld positief en maatregel loslaten heeft weinig effect op ziekenhuis- en IC-opnames, wel heeft OMT zorgen over toename besmette leerlingen die (nog niet-gevaccineerde) ouders besmetten in het licht van Long COVID. Preventief testen verkleint risico's.

Scenario/ Invalshoek	Toelichting	Beleid/Onderwijskwaliteit/ Continuïteit	Krachtenveld/Perceptie sa- menleving	Juridisch/Ethisch	Uitvoering en handhaving
A. Afstands- maatregel tussen leer- lingen in stand houden	Huidige situatie blijft in stand	- Effect op onderwijs en sociaal-mentaal welbevinden van leerlingen	Allen: <i>'Wanneer het OMT dat verantwoord acht' is noodzakelijke voorwaarde</i> + AOb, CNV, FVOV: <i>'Gewoon na de zomer'</i> - VO-raad, LAKS, O&O, VWO: <i>'Nu'</i>		- in stap 3 wordt verdere openstelling externe locaties voorzien, waardoor be- schikbaarheid daarvan voor vo afneemt.
B. Loslaten 1,5 meter 31 mei met push op zelftesten	Loslaten 1cm stevige inzet om gebruik zelftes- ten te vergroten		- Niet alle scholen doen nog mee. Veel scholen hebben organisatie nog niet op orde of geven voorrang aan examenperi- ode.		
C. Scenario B met 'pauzeknop' om afstands- maatregel weer in te voeren	Als na 3 weken teveel besmet- tingen op scho- len (RIVM/OMT adviseert over grens)	- jojo-beleid	+ Enkele lerarenorganisaties hebben eind maart al hiervoor gepleit. Dit kan gevoel van (monitoring van) veiligheid verster- ken.		
D. Loslaten 1,5 meter medio juni met push op zelftesten	Maatregel losla- ten als onderdeel versoeplingen stap 3		- resterende schooljaar erg kort. + toetsweken kunnen wel regulier worden afgenomen + meer tijd voor opzetten organisatie zelftesten.		
E. Loslaten 1,5 meter per 31 mei met ver- plichte zelf- testen	Wettelijke ver- plichting om zelftesten pre- ventief te ge- bruiken	- onbetrouwbare overheid - zeer moeilijk uit te leggen dat grond- rechten worden ingeperkt voor versoepe- ling	- Voor lerarenorganisaties wassen neus aangezien testresultaten niet inzichtelijk zijn. - Hoogoplopende conflicten tussen ouders en school te verwachten. - Breuk met eerdere communicatie.	- Druist rechtstreeks in tegen leerplicht: kinderen moeten naar school, school kan niet-geteste leerlingen niet weigeren.	- Legt een zeer complex uitvoerbare en extra taak bij scholen.
F. Scholen die zelftesten inzetten de ruimte bieden	Scholen die dat niet doen, moe- ten 1,5m hand- haven	- chaos: scholen gaan ieder eigen plan trekken	- Afname professionele ruimte van schoolleider/bestuurder (druk van buiten wordt te groot om mee te zeggen). - Voor lerarenorganisaties geen meer- waarde zolang geen garantie is dat de doelgroep zelf de testen uitvoert.		- Overheid heeft geen poot om op te staan.